

RELIGIE EN HET MILIEU

**PRE-UNIVERSITY CLASS
PROGRAMMA
2020-2021**

LUCSoR

Leiden University
Centre for the
Study of Religion

Coördinator: Dr. John-Harmen Valk

Aanspreekpunt Leerlingen:

Data en tijden van de bijeenkomsten: 29 januari; 5, 12, 19 februari; 5, 12, 19 maart, van 13.15 tot 15.00.

Waar? Universiteit Leiden

Religie en het milieu

De temperaturen stijgen en de weerpatronen worden steeds onstabiel, de hoeveelheid plastic in de oceanen groeit, diersoorten sterven uit, poolkappen smelten, landbouwgrond wordt onbruikbaar en drinkvoorraden nemen af. Steeds vaker horen we in de media dit soort verontrustende berichten. Op de meest afgelegen plekken van de aarde vinden we vandaag de dag sporen van menselijke activiteit.

Dit alles roept belangrijke en prangende vragen op over hoe we met de natuur om moeten gaan. Hoe kijkt de mens naar de natuur en wat is eigenlijk onze plek daarin? Moeten we de natuur zien als iets dat gecontroleerd moet worden? En moeten we daarom nieuwe technologieën bedenken waarmee we de natuur kunnen manipuleren en beheersen? Is de natuur een bron van grondstoffen die we naar behoefte mogen gebruiken? Is de milieucrisis een technologisch probleem dat we aan kunnen pakken door nog efficiëntere machines te bouwen en alternatieve energiebronnen aan te boren? Of, anders gedacht, is de natuur een plek van goddelijke mysterie en spiritualiteit, een bron van verwondering? Kunnen we de veranderingen in de natuur een dieper religieus, spiritueel of filosofisch probleem noemen? En is de milieucrisis eigenlijk wel de meest urgente kwestie van deze tijd?

In de Pre-University Class ‘Religie en milieu’ zullen we ons bezig houden met al deze vragen. We maken in deze Pre-Class een reis door de tijd en bestuderen de wereld en haar verscheidenheid aan religieuze tradities. Hierdoor leren we om op verschillende manieren naar de wereld te kijken en zien we hoe er vanuit verschillende hoeken mogelijke oplossingen geboden worden voor de milieucrisis waarmee de mensheid en de planeet te maken heeft.

Deze opgedane kennis over verschillende perspectieven op het milieu kun je meenemen naar een eventuele vervolgstudie in bijvoorbeeld biologie, milieukunde, *sustainable development*, *engineering*, politicologie, religiewetenschappen en filosofie en meer.

29 januari (vrijdag) – zaal:

Dr. John-Harmen Valk: “Mystery, mastery and the environmental crisis”

To read: Francis. *Encyclical Letter Laudato Si’ of the Holy Father Francis on Care for Our Common Home* (pp. 3-14, 75-86). Vatican Press. May 24, 2015. Available at:

http://w2.vatican.va/content/dam/francesco/pdf/encyclicals/documents/papa-francesco_20150524_enciclica-laudato-si_en.pdf. [Note: table of contents at end of document.]

Monbiot, George. “Why We Fight for the Living World: It’s about Love, and It’s Time We Said So.” *The Guardian*. June 16, 2015. Available at:

<http://www.theguardian.com/commentisfree/2015/jun/16/pope-encyclical-value-of-living-world>.

Goldenberg, Susan, and Sabrina Siddiqui. “Jeb Bush Joins Republican Backlash against Pope on Climate Change.” *The Guardian*. June 17, 2015. Available at: <http://www.theguardian.com/us-news/2015/jun/17/jeb-bush-joins-republican-backlash-pope-climate-change>.

Human technological power has reached a crossroads. Humanity holds the power to achieve great ends, such as combatting disease through the use of advanced medicine or bringing together groups of people around the globe through the use of information and communication technology. But it also holds the power to achieve problematic ends, such as great devastation through weapons of mass destruction or the wide-scale destruction of the environment. The question arises as to whether the environmental crisis is to be addressed simply through technological innovations or whether it is to be addressed also at a more fundamental religious, spiritual or philosophical level. We look at three answers to this question: Pope Francis who suggests that the physical world must be understood as a divinely created gift of joyful mystery to be received with gladness and praise, a politician who argues that economics will solve the crisis, and an environmental activist who identifies the environment as a source of awe and wonder that nourishes the human spirit.

5 februari (vrijdag) – zaal:

Dr. Corey L. Williams: “Religion and Ecology in African Culture and Society”

To read: Edward P. Antonio, ‘Religion and the Environment’, in *The Wiley-Blackwell Companion to African Religions*, ed. Elias Kifon Bongmba (Oxford: Blackwell Publishing, 2012): 140-152.

Throughout sub-Saharan Africa, the relationship between humans and their natural environment, including activities such as land use, has spiritual underpinnings. In this session, we will explore several indigenous African cosmological myths (i.e. stories about the origins of the universe) and how these relate not only to religious rituals and practices, but also wider concepts of society and interdependence.

12 februari (vrijdag) – zaal:

Dr. Markus A. Davidsen: ‘Moderne hekserij als natuurreligie’

Te lezen: Stukken uit Merlin Sythove (1999), *Moderne hekserij: Wicca – een portret van een natuurreligie* [“Inleiding”, “Wat is moderne hekserij?”, “Het ontstaan van de moderne hekserij”, “De Godin”, “Jaarfeesten”, “Hekserij in Nederland”].

Wicca, of moderne hekserij, is een nieuwe religie die draait om magische rituelen, zelfontwikkeling, de God en de Godin en – niet op de laatste plaats – om de verering van de natuur. Hoewel de meeste heksen in grote steden wonen, beschrijven ze Wicca als een natuurreligie – want in Wicca is de kosmos heilig, neemt vruchtbaarheid een centrale plaats in, en volgen de grote jaarfeesten de gang van de seizoenen. Veel heksen gaan nog een stap verder en zien Wicca als *denatuurlijke* religie voor de mensheid. Hoewel de beweging pas is ontstaan in Engeland in de jaren 1940, beweren veel heksen dat de wortels van hun religie oeroud zijn en dat Wicca mensen daarom op de meest authentieke wijze in contact kan brengen met de goddelijke machten van de kosmos. Dit in tegenstelling tot de wereldreligies, zoals christendom en islam, die als mensenwerk worden gezien. In dit college gaan we in op de verschillende manieren waarop heksen hun religie als natuurlijk bestempelen. Let op: de te lezen literatuur legt moderne hekserij uit vanuit het perspectief van de heksen zelf. Lees dus extra kritisch en denk goed na over hoe en waarom Wicca door de heksen als natuurreligie wordt neergezet.

19 februari (vrijdag) – zaal:

Dr. Berthe Jansen: “Boeddhisme en het milieu in de drie tijden”

Te lezen: Darlington, Susan M. “Contemporary Buddhism and Ecology.” In *The Oxford Handbook of Contemporary Buddhism*, edited by Michael Jerryson. Oxford: Oxford University Press, 2017

What is the Buddhist take on environmental issues? In order to understand this, you will need to know a bit about the history, worldview and the practices of Buddhists. Most Buddhists are Asians, and many of them live in areas heavily affected by climate change. How do the changes in the environment impact on the way Buddhists see their role in the world? In Asia, but more so in the West, something called Buddhist ecology has come into existence. What is this, and how can it potentially solve environmental issues? And also, to what extent is Buddhist ecology ‘Buddhist’? In short we discuss the role of Buddhism and Buddhists in environmental issues in the ‘three times’: the past, the present, and the future.

5 maart (vrijdag) – zaal:

Dr. Sarah Cramsey: “‘Flowing with Milk and Honey’: An Environmental Exploration of the ‘Promised Land’ in Biblical and Rabbinic Texts”

Te lezen:

What is the condition of the “promised land” and why does it matter? When Moses encountered the “burning bush” in the biblical book of Exodus, God promises him many things including a land in a very specific condition. We will focus on one particular environmental promise that God makes to Moses and to his people, that he will “bring them up out of (Egypt) unto a good land, and a large one, unto a land flowing with milk and honey” (Exodus 3:8: King James Version of the Bible). Using biblical texts and rabbinic writings, this PRE-Class explores the environmental condition of the promised land and discusses what makes the promised land environmentally unique. Further, we will chart how the view of the promised land changes over time and how the combination of “milk and honey” becomes symbolically representative of a fruitful and desirable environment.

12 maart (vrijdag) – excursie

Teylers Museum, Haarlem (Spaarne 16, 2011 CH)

Prof. Dr. Eric Jorink

Teylers Museum, opgericht in 1784, is een unieke plaats; eigenlijk een *time capsule*. Sinds de opening is er nauwelijks meer iets veranderd, en de bezoekers wordt als het ware meegenomen terug in de tijd, naar de periode van de Verlichting. Het Museum werd opgericht om onderzoek te doen naar en kennis over te dragen over de natuur. Veel raadselen waren nog onopgelost: hoe ontstonden vulkanen? Wat was electriciteit? Hoe oud was de aarde? Waren die reusachtige botten die diep onder de grond vandaan kwamen, of de afdrucken van planten die hoog in de bergen werden gevonden, wellicht afkomstig van uitgestorven soorten? Had de Zondvloed, zoals beschreven in de Bijbel, werkelijk de hele aarde bedekt? Aan de hand van de collectie van Teylers Museum zullen we zien hoe in de periode van de Verlichting werd nagedacht over de orde, schoonheid en doelmatigheid van de natuur, en de rol van de mens en God.

19 maart (vrijdag) – zaal:

Prof. Dr. Ab de Jong: “Botsende wereldbeelden: rivieren en bergen als levende personen”

Te lezen: K.D. Alley, ‘Ganga and Gandagi: Interpretations of Pollution and Waste in Benaras’, *Ethnology* 33 (1994), 127-145.

In deze les gaan we proberen de wereld om ons heen te zien door andere ogen. Dat doen we door vier case studies kort te bespreken en te kijken welke logica – of welk wereldbeeld – er achter schuil gaat. Het gaat om twee rivieren en twee bergen. We zullen het hebben over de crisis in de vervuiling van de Ganges en de manier waarop die vervuiling door Westerse en door Indiase ogen wordt geïnterpreteerd. We zullen stilstaan bij de aardbeving die plaatsvond bij de berg Gunung Kinabalu op het eiland Borneo, nadat een groep westerse toeristen naaktfoto’s van zichzelf op de top van die berg had verspreid. We zullen het hebben over de beslissing van Nieuw-Zeeland de rivier Whanganui officieel te erkennen als een (rechts)persoon en over de beslissing van Australië om met ingang van 26 oktober 2019 de beklimming van de berg Uluru (Ayer’s Rock) te verbieden.

Voor de meesten van ons geldt dat als we op reis gaan naar een van deze rivieren of bergen, we een waterstroom zien of een rotsformatie. Maar veel mensen in India, Maleisië, Australië en Nieuw-Zeeland zien iets heel anders: een moeder, een godin, een *persoon*. In deze les gaan we kijken hoe dat werkt en wat dat betekent voor nationale en internationale politiek, toerisme en ecologie.

Meer informatie

Studielasturen: 25

Maatschappelijke relevantie van het vakgebied

Religiewetenschap is een interdisciplinair vakgebied dat het verschijnsel religie in breed verband bestudeert. Godsdienstwetenschap probeert religie in samenhang met uiteenlopende menselijke uitingsvormen te onderzoeken zoals taal, rite, mythe, wereldbeeld, ethiek, traditie, spiritualiteit, mystiek enz.

Motivatiefbrief

Motivatiefbrief of essay geven blijk van interesse in het functioneren van religie in geschiedenis en de moderne samenleving en van voldoende motivatie om de soms ingewikkelde teksten in Nederlands of Engels in het kader van dit college te bestuderen en daarmee actief aan dit college deel te willen nemen.

Slotopdracht

Om de reeks succesvol af te sluiten en in aanmerking te komen voor het certificaat, dienen de deelnemers een academisch artikel te schrijven aan de hand van specifieke wetenschappelijke richtlijnen. Nadere instructies zullen tijdens de reeks worden gegeven.

Website

<https://www.universiteitleiden.nl/pre-classes>